

lucru îl observăm, într-o oarecare măsură, și la L. Andreicin, care se referă la Paisie. Vorbind despre problema periodizării limbii literare, acad. V. V. Vinogradov scrie: «Actualmente mulți istorici aplică în mod mecanic la istoria limbii schema generală a periodizării istoriei poporului în dezvoltarea sa de la trib la neam și de la neam la națiune. Acest mod aprioric de periodizare a istoriei limbii nu este justificat»¹. Aceste considerații, avind un caracter metodologic general, ne permit să cercetăm de aproape limba *Istoriei* lui Paisie, caracterul și aspectul ei general. L. Andreicin scrie că influența limbii slavone bisericești, destul de puternică pînă la începutul sec. al XIX-lea, n-a putut să se exercite cu consecvență și, în majoritatea cazurilor, baza limbii literare a format-o neo-bulgara (de exemplu, la Paisie și Sofronie Vranceanski)². O asemenea afirmație referitoare la limba lui Paisie prezintă în adevăr interes, dar nu este totuși fondată. Ceva mai mult, și alți autori consideră slavona bisericească ca baza limbii lui Paisie. În acest sens se pronunță B. Țonev³, I. Ivanov⁴, B. Penev, St. Ilcev și alții. «În *Istoria slavo-bulgară* — scrie B. Penev — predomină elemente ale limbii slavone bisericești. Pe lângă elementele limbii slavone bisericești, care sînt predominante, întîlnim și influențe ale limbii populare vii...»⁵. «Totuși — scrie St. Ilcev — limba de bază a *Istoriei*... este slavona bisericească... Pe lângă această bază slavonă bisericească, există un mare amestec de cuvinte din vorbirea familiară a lui Paisie»⁶.

Lipsa de unitate în păreri referitoare la începutul limbii literare contemporane s-a reflectat și asupra periodizării generale a limbii naționale, unde se observă o oarecare divergență. Acad. V. Gheorghiev stabilește mijlocul sec. al XVIII-lea ca perioadă de început a limbii naționale⁷, prof. K. Mircev — primul sfert al sec. al XIX-lea⁸, iar după B. Țonev trebuie căutat mult mai devreme — la damaschine. În rezolvarea acestei probleme este absolut necesar să se definească clar două momente: 1) recunoașterea limbii bulgare ca limbă națională și 2) apariția concretă a formei sale fundamentale — limba literară. Aceste momente nu corespund din punct de vedere cronologic în dezvoltarea limbii naționale bulgare. Procesul de recunoaștere a limbii bulgare ca limbă națională începe din a doua jumătate a sec. al XVIII-lea, de la Paisie. La el găsim, pentru prima dată, idei noi, o atitudine nouă față de limbă, înțelesă în sensul și importanța ei națională, paralel cu conștiința trecutului istoric comun și unitatea psihologică a poporului: «Ради ваша полза и похвала вамъ написахъ — spune Paisie în prefață — кои любите свой родъ и отечество

¹ V. V. VINOGRADOV, *Основные проблемы изучения образования и развития древнерусского литературного языка*, p. 106.

² Prof. L. ANDREICIN, M. IVANOV și alții, *Съвременен български език. Учебник за I курс на учителските институти*, Sofia, 1953, p. 9; vezi, de asemenea, și prof. L. ANDREICIN, prof. ST. STOIKOV și alții, *Български език за X и XI клас*, Sofia, 1952, p. 95.

³ Хиляда години български език, тезис на българското книжовно дружество в София, IX, 1908, София, 1909, p. 130.

⁴ История славеноболгарская... София, 1914, p. VII.

⁵ История на новата българска литература, vol. II, Sofia, 1933, p. 286.

⁶ PAISIE HILENDARSKI, *Славянобългарска история*, sub îngrijirea lui St. Ilcev, Sofia, 1947, p. 10.

⁷ VL. GHEORGHIEV, *Отит за периодизация на историята на българския език*, Известия на Института за български език II, Sofia, 1952, p. 141.

⁸ Op. cit., p. 58.